

Sprawozdanie z pierwszego spotkania konsultacyjnego dotyczącego przyszłości Parku Ludowego w Lublinie – „Co dalej z Parkiem Ludowym?”.

21 listopada 2011, poniedziałek, godzina 17:00, Hala Targów Lublin S.A.

Pierwszym etapem konsultacji społecznych, których celem jest stworzenie społecznego projektu Parku Ludowego było spotkanie otwarte. Odkonane ono w Hali Targów Lublin dnia 21 listopada o godzinie 17.00. W spotkaniu wzięło udział ok. 80 osób. Obecnych było kilka osób reprezentujących mieszkańców, w tym Pani Małgorzata Matfiejczuk i Pani Dorota Pakuła z Rady Dzielnicy Za Cukrownią. Targi Lublin reprezentowała Pani Wiceprezes Krystyna Węclewicz – Grajek a Szkołę Podstawową nr 20 Pani dyrektor Zofia Wiercińska. Obecni byli także przedstawiciele Rady Dzielnicy „Śródmieście”, organizacji pozarządowych, urzędnicy, działacze społeczni, projektanci i eksperci z lubelskich uczelni, studenci KUL, UP i UMCS. Spotkaniu przewodniczył Pan Jan Kamiński ze Stowarzyszenia Architektury Krajobrazu – koordynator konsultacji.

Celem konsultacji społecznych jest zobrazowanie potrzeb mieszkańców Lublina względem zagospodarowania obszaru Parku Ludowego. Konsultacje społeczne oraz warsztaty pozwolą ustalić cele, zakres pracy i założenia, które doprowadzą do utworzenia wizji przyszłości Parku.

Przebieg spotkania:

Spotkanie rozpoczął Pan Jan Kamiński od przywitania osób zgromadzonych na spotkaniu, zaprezentowania planowanego przebiegu procesu konsultacji, celu i wpływu jakie konsultacje mają na politykę Miasta Lublin, przedstawienia organizatora – Stowarzyszenia Architektury Krajobrazu oraz sponsora – Fundacji im. Stefana Batorego i partnerów współpracujących z SAK: Forum i Rady Kultury Przestrzeni, Instytutu Architektury Krajobrazu KUL, Wydziału Planowania UM Lublin oraz Szkoły Podstawowej nr 20. Kolejnym punktem spotkania było przedstawienie prezentacji na temat Parku Ludowego, genezy jego powstania, a także funkcji parku w strukturze miasta oraz przemian obszaru od momentu powstania do dnia dzisiejszego. Przedstawiono historię degradacji parku, a także utratę znacznej części terenu i zakłócenie jego kompozycji w wyniku rozbudowy hali targowej w bieżącym (2011 r.). Następnie głos w dyskusji zabierały osoby zgromadzone na spotkaniu.

- 1) **Pani Krystyna Węclewicz – Grajek, Wiceprezes Targów Lublin** – Kubatura hal Targów Lublin uważana jest za element, który dysharmonizuje całą przestrzeń Parku Ludowego i niszczy jego układ przestrzenny, ale wszelkie działania podejmowane przez osoby zarządzające Targami mają na celu działanie na rzecz miasta, a nie wbrew niemu. Samo to, że pierwsze spotkanie zorganizowano w hali świadczy o chęci współpracy. Inwestycje podejmowane na terenie Parku Ludowego zostały odsunięte od głównej osi widokowej, a ogrodzenie wokół hal ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa zarówno osób

pracujących, jak i korzystających z usług Targów Lubelskich. Obszar Targów wspomaga rozwój kultury w tej części miasta, organizowane są warsztaty kultury, festiwal Sztuk Mistrzów, dostępna będzie sala na koncerty mieszcząca 5000 osób, ogrodzenie jest zatem koniecznością, będzie ono zakończone rowem melioracyjnym z racji podmokłego gruntu i obsadzone zielenią by wpisać się w charakter Parku Ludowego.

- 2) **Pani Anna Słowińska – Jurkiewicz z Uniwersytetu Przyrodniczego** – Park Ludowy powinien być miejscem odwiedzin, odpoczynku i relaksu dla mieszkańców miasta i użytkowników tego terenu. Powinien być również miejscem bezpiecznym. Park usytuowany jest na terenie podmokłym, na tego typu obszarach występują zazwyczaj lasy i łąki łęgowe. Podstawowym problemem popełnionym w przeszłości było wydanie zgody Cukrowni na składowanie ziemi, namułów. Cukrownia po płukaniu buraków wszelkie odpady umieszczała w parku. Namułki po wyschnięciu tworzyły nieprzepuszczalną skorupę. Nadbudowa gruntu przy pniu powodowała duszenie się korzeni drzew i degradację gleb. Działania te prowadziły do pogorszenia stanu Parku Ludowego. Lokalizacja Targów była błędem, ale w tym momencie należy zastanowić się w jaki sposób połączyć obszar hal z parkiem by ze sobą współgrały i się wzajemnie uzupełniały oferując atrakcje z zakresu kultury i przyrody. Rzeka w parku powinna być dodatkowym atutem, powinno się nasadzić drzewa długowieczne, należy doprowadzić park do stanu sprzed kilkudziesięciu lat, kiedy był tłumnie i chętnie odwiedzany przez mieszkańców Lublina.
- 3) **Pani Zofia Wiercińska – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 20** – W obecnej chwili Park Ludowy nie jest miejscem bezpiecznym i nie zachęca do przebywania w nim. Uczniowie szkoły nie mają odwagi by przebywać w tym miejscu. Park nie ma odpowiedniego zagospodarowania, brakuje bezpiecznych alejek, ławeczek, rabat, zadrzewień, toalet. Nauczyciele, którzy prowadzą lekcje w parku są narażeni na zaczepki i nieprzyjemności ze strony osób niepożądanych. Propozycją zagospodarowania jest umieszczenie miasteczka ruchu drogowego, placu zabaw z elementami trwałymi, wymiarowego boiska sportowego bądź, chociaż małego, z nawierzchnią tartanową do gry w siatkówkę, bieżni, toru przeszkód. Młodzież mieszkająca w okolicy nie ma alternatywy na spędzanie wolnego czasu, w związku z czym wybiera wandalizm.
- 4) **Pan Jacek Warda** – W bezpośrednim sąsiedztwie Parku Ludowego powstanie stadion, należy zastanowić się nad przejściem ze stadionu do parku, nad szlakami pieszo – rowerowymi i ożywieniem amfiteatru w parku. Należy stworzyć spójny plan połączeń parku z obszarami sąsiadującymi.
- 5) **Pan Rafał Popławski – Student UP** – W parku jest wiele miejsc zarośniętych, zaśmieconych, miasto nie przejawia w żaden sposób zainteresowania tą przestrzenią i jej rozwojem, tylko ewentualnie jej sprzedają.

- 6) **Pan Jacek Warda** – Teren parku nie jest otoczony zabudową w bezpośrednim sąsiedztwie, brakuje interesariuszy na tej przestrzeni. Park nie ma wyznaczonych określonych krawędzi, które nadałyby ruch na tym obszarze.
- 7) **Pani Dorota Pakuła – Przedstawicielka Rady Dzielnicy „Za Cukrownią”** – Dużym problemem parku jest to, że jest to miejsce niebezpieczne. Mimo iż komisariat policji jest niedaleko, to na tym obszarze nie ma patroli, nie jest prowadzony monitoring. Park Ludowy powinien zostać parkiem, jako oaza spokoju i odpoczynku bez boisk, meczów itp., Park Saski jest jednym z takich miejsc, Park Ludowy powinien być drugim.
- 8) **Pani Zofia Wiercińska** – Park powinien być miejscem odpoczynku dla mieszkańców miasta i dla osób odwiedzających Lublin, powinien być wizytówką miasta z racji niedalekiej odległości od PKP. Podczas poprzedniej wypowiedzi zgłoszona została propozycja umieszczenia w parku boisk, ponieważ uczniowie potrzebują takich miejsc. Szkoła oddała do dyspozycji MOSiR duże tereny z zastrzeżeniem możliwości użytkowania obiektów sportowych na wolnym powietrzu. W obecnej chwili MOSiR praktycznie nie posiada obiektów otwartych, tym samym uczniowie nie mają miejsca do gier i zabaw. Park jest jedynym miejscem gdzie można wprowadzić takie elementy zagospodarowania.
- 9) **Pan Bogdan Sola** – Park był w dobrym stanie dopóki miasto miało w budżecie pieniądze na jego utrzymanie. Park Ludowy w latach 60–tych, obok obszarów przy ulicy Głębokiej i na Podzamczu, był miejscem organizowania Wystaw Przedsiębiorstw Zieleni Miejskiej koordynowanej przez profesora Rutkowskiego. Był to obszar atrakcyjny i przyciągający mieszkańców. W obecnej chwili należy się zastanowić dla kogo ten obszar ma być. Jak najbardziej powinny się na nim znaleźć obiekty sportowe dla młodzieży szkolnej i okolicznych osiedli. Park powinien mieć swoich administratorów, jeżeli „puści się to na żywioł” to park nie ma szans się utrzymać.
- 10) **Pani Anna Słowińska – Jurkiewicz** – Główna oś parku była inspirowana ogrodem w Wersalu, była ona bardzo reprezentacyjna i atrakcyjna, powinno się powrócić do tej formy. W kwestii bezpieczeństwa należy wprowadzić oświetlenie, monitoring i patrole policyjne.
- 11) **Pan Dobrosław Bagiński – Uniwersytet Przyrodniczy – twórca koncepcji „Eksploratorium” w Paru Ludowym** – Park Ludowy powstawał w latach 1950 – 1955 według socjalistycznego pomysłu, wszystkie linie w parku prowadzą znikąd donikąd, centrum parku nie jest zagospodarowane, alejki prowadzą do miejsca, gdzie odbiorca się czegoś spodziewa, a nie ma tu żadnej formy przestrzennej. Powstanie hal Targów Lubelskich było działaniem destrukcyjnym jeżeli chodzi o kompozycję parku, to „katafalk pogrzebowy parku”, „wielki mebel wstawiony do małego pokoju”. Powracając do historii, na początku lat 60–tych powstają osiedla w myśl teorii Corbusier’a, gdzie przy nowopowstałych budynkach mieszkalnych zaprojektowane zostały wewnętrzne tereny zieleni. Wtedy istnienie Parku Ludowego straciło sens, miasto przestawało się nim

interesować, park stracił gospodarza. Projekt eksploratorium autorstwa Pana Bagińskiego zakładał wprowadzenie różnych funkcji, rozrywki i edukacji, które przyciągną mieszkańców Lublina, sprawią że miejsce to będzie magnetyczne i interesujące. Zaproponowano w projekcie wyznaczenie stref rekreacyjnej, sportowej, naukowej, w połączeniu z komercją. Istotnym było również ustalenie gospodarzy poszczególnych fragmentów parku. Z pieniędzy podatników tak duży obiekt nie ma szansy na utrzymanie. Gospodarz dbający o teren i program, który przyciągnie ludzi z całego miasta to klucz do sukcesu.

- 12) **Pani Anna Kiszka** – Park powinien być miejscem odpoczynku i relaksu poprzez obcowanie z przyrodą bez konieczności podejmowania specjalnej aktywności. Nie wymaga specjalnego zagospodarowania – wystarczy żeby był parkiem.
- 13) **Pani Małgorzata Majewska** – Park sam w sobie jest wartością, do parku można przyjść odpocząć, nie trzeba zapewniać dodatkowego programu, który każdy umie zorganizować sobie sam.
- 14) **Pan Jacek Warda** – w przeciągu trzech najbliższych lat na terenie Lublina powstaną nowe olbrzymie galerie między innymi: Alchemia, Felicity, Górki Czechowskie, Ikea, nastąpi rozbudowa Gali, możliwe że powstanie Galeria Zamek. łączna powierzchnia tych obiektów to setki tysięcy metrów kwadratowych. Miejsca te będą gromadzić mieszkańców miasta. Należy zastanowić się nad sposobem zagospodarowania Parku Ludowego by był równie atrakcyjny, by ludzie wybierali spędzanie czasu na świeżym powietrzu, a nie wśród witryn sklepowych. Stosunek zabudowań do terenów zieleni zmienia się diametralnie na niekorzyść obszarów zielonych.
- 15) **Pani Anna Słowińska – Jurkiewicz** – Park Ludowy powinien być ostoją, miejscem spokojnym, w dzisiejszych czasach obserwujemy zjawisko starzejącego się społeczeństwa, ci wszyscy ludzie potrzebują miejsca świętego spokoju i odprężenia. Umieszczanie na tym terenie nadmiernych instytucji i elementów dydaktyczno – naukowych nie przyniesie efektów, poza tym czy znajdą się etaty dla ludzi, którzy mieliby dbać o te atrakcje? Park Ludowy wraz z Parkiem Saskim i Parkiem Bronowice powinien stanowić ciąg terenów zieleni miejskiej.
- 16) **Pani Małgorzata Matfiejczuk – Przedstawicielka Rady Dzielnicy „Za Cukrownią”** – Park powinno się doprowadzić do takiego stanu by było to piękny ogród i żeby młodzież, matki z dziećmi i osoby starsze mogły znaleźć w nim coś dla siebie, czyli plac zabaw, miejsca z ławeczkami, fontanna.
- 17) **Pan Tomasz Szponar – Student UP**– Park nie powinien być dostosowany do starzejącego się społeczeństwa, bo to zjawisko jest ogólnie powszechnym problemem, a nie atutem społeczności miasta. Lublin przestaje być miastem atrakcyjnym dla młodych ludzi, którzy coraz częściej decydują się na opuszczenie jego granic. Park Ludowy powinien być miejscem skupiającym i integrującym ludzi, może się takim stać poprzez wprowadzenie

danego programu na ten teren i ustalenie jego gospodarzy. Wyrażone zostało całkowite poparcie dla projektu prof. Bagińskiego, który rozwiązałby problem degradacji parku i braku zainteresowania tą częścią miasta.

- 18) **Pan Dobrosław Bagiński** – Utrzymanie tak dużego obszaru wymaga olbrzymich nakładów pieniężnych, których miasto nie wygospodaruje w swoim budżecie. Park ma szansę utrzymać się z podatków od usług umiejscowionych na jego terenie. Pojawiały się głosy w dyskusji by Park Ludowy pozostał po prostu parkiem, lecz żaden z odwiedzających nie „zostawi w nim ani złotówki”.
- 19) **Pan Bogdan Sola** – Park to „płuca miasta”, każdy z terenów zieleni w strukturze miejskiej zapewnia oczyszczanie powietrza i wymianę mas powietrznych, więc musi obszar ten pozostać terenem zieleni. Należałoby wprowadzić sektor sportowy by dzieci ze szkoły i okolicznych osiedli mogły się rozwijać i miały alternatywę na spędzanie wolnego czasu. Park Ludowy powinien nazywać się parkiem sportu, rekreacji i wypoczynku.
- 20) **Pan Tomasz Szponar** – W dyskusji pojawiały się porównania Parku Ludowego do Parku Saskiego. Należy zwrócić uwagę na otoczenie tych dwóch parków. Wokół Saskiego zgromadzonych jest wiele funkcji, które przyczyniają się do utrzymywania parku w obecnym bądź, co bądź dobrym stanie.
- 21) **Pan Krzysztof Werner – Student UMCS** – Pomysłem na rozwój tej przestrzeni może być przeniesienie na obszar parku wszelkiego rodzaju koncertów i „eventów”. Dotychczasowe miejsca organizowania tego typu przedsięwzięć były usytuowane w niedalekiej odległości od budynków mieszkalnych. Park byłoby buforem dla hałasu i innych uciążliwości związanych z wydarzeniami kulturowymi.
- 22) **Pani Dorota Pakuła** – W parku odbywały się swojego czasu koncerty i przyczyniały się jedynie do jego dewastacji, więc przenoszenie w to miejsce tego typu wydarzeń nie pomoże w odbudowie Parku Ludowego i doprowadzeniu go do stanu za czasów jego świetności.
- 23) **Pan Piotr Osiak – Przedstawiciel Rady Dzielnicy „Śródmieście”** – Po doświadczeniach z Parkiem Rusałka pewnym jest, że jakiegokolwiek zainteresowanie wykazane przez mieszkańców miasta, studentów i projektantów zostanie usłyszane w Urzędzie Miasta. Zostało przedstawionych tyle pomysłów, że Park Ludowy na pewno nie zostanie bez opieki, miło wreszcie popatrzeć, że coś zaczyna się dziać z obszarami dotychczas zapomnianymi.
- 24) **Pan Paweł Kosior – „Forum Rozwoju Lublina”** – Podczas działań i planowania przyszłego wyglądu parku należy zwrócić uwagę na to jak w najbliższych latach zmieni się otoczenie parku i jak to może wpłynąć na jego strukturę i formę przestrzenną.

- 25) **Pan Jan Kamiński** – Park Ludowy znajduje się w niedalekiej odległości od Dworca Głównego PKP, powinno się zatem połączyć te dwa obszary wprowadzeniem dodatkowej zieleni pomiędzy nimi i umożliwieniem wygodnego przejścia od Placu Dworcowego do Parku. Takie powiązania – wychodzące na zewnątrz ciągi zieleni – powinny także połączyć park z obszarami sąsiednimi. W kwestii zagospodarowania parku, można zostawić jego część by „zdziczała”, będzie to obszar z naturalną roślinnością łągową, którą będzie można podziwiać poruszając się po drewnianych kładkach. Wracając do czasów powstania parku można podjąć próbę znalezienia nowego, ale już teraz ogromnego samolotu, który będzie nową atrakcją.
- 26) **Pani Krystyna Węclewicz – Grajek** – Nawiązanie linii widokowej i korespondencji pomiędzy PKP, a parkiem jest prawie niemożliwe, już teraz ciągi komunikacyjne są tak poprowadzone, że zaburzają ten widok. W przyszłości, podczas budowy stadionu, centrum komunikacji i trasy zielonej, ulegnie to jeszcze większym zmianom. Odnośnie ogrodzenia terenu TL, jest to wymóg chociażby podczas organizacji imprez masowych, koncertów na terenie TL itd. Nie ma przeciwwskazań do tego, by imprezy na terenie hal o charakterze biletowym i parku o charakterze piknikowym się przenikały, ale by dbać o bezpieczeństwo użytkowników tych obszarów ogrodzenie jest konieczne.
- 27) **Pan Dobrosław Bagiński** – Dotychczas najczęściej uczęszczanym miejscem w parku była ścieżka pełniąca funkcję skrótu pomiędzy centrum miasta, a PKP. Podczas rozbudowy Targów ten skrót zostanie mieszkańcom zabrany. Biorąc pod uwagę przyszły rozwój stadionu i trasy zielonej miejscem najczęściej użytkowanym może paradoksalnie stać się obszar od strony ul. Muzycznej, który przyciągnie mieszkańców okolic ul. Narutowicza, a nawet LSM.

28) Jan Kamiński – Zakończenie spotkania

Pisemne wnioski anonimowe z kwestionariuszy rozdanych na spotkaniu:

- 29) Park Ludowy powinien zostać połączony z Parkiem Rusałka, na przykład nadziemną kładką, dzięki czemu powstałaby integralna całość. Park powinien skupiać ludzi z każdej grupy wiekowej poprzez umieszczenie odpowiednich miejsc do wypoczynku tak aktywnego jak i biernego. Przykładem jest wprowadzenie ścieżek rowerowych i miejsc dla rolkarzy. Należy zbadać możliwość współpracy z MOSiR w celu udostępnienia obiektów sportowych tak by park pozostał oazą spokoju bez dodatkowych elementów na rzecz sportu i rekreacji. Podczas opracowania koncepcji inspiracją powinien być Park Doświadczeń S. Lema w Krakowie, Hydepark w Londynie, Central Park w Nowym Jorku. Musimy nauczyć się wykorzystywać obecne technologie i możliwości designu tak by wypracować projekt nowoczesny, zgodnie z zachowaniem tradycji.

- 30) Obszar Parku Ludowego powinien zostać ogrodzony, nie tylko wokół hal TL, ale całości, przyczyni się to bowiem do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa na tym terenie. Rzeka Bystrzyca płynąca tuż przy parku jest elementem niewidocznym. Należy wykorzystać tak duży atut jakim jest płynąca woda na przykład poprzez wprowadzenie w parku elementów wodnych nawiązujących do rzeki. Układ głównych alejek powinien zostać odtworzony.
- 31) Oczekiwania odnośnie małej architektury to na przykład wprowadzenie pumtrack, czyli toru przeszkód z muldami dla rowerzystów, ścianki do squash'a, są to elementy niestandardowe, które będą zachęcały mieszkańców do spędzania czasu na wolnym powietrzu. W centralnej części parku można umieścić fontannę znacznej wysokości, która z daleka będzie skupiała wzrok odwiedzających. W kwestii bezpieczeństwa, zabiegi typu monitoring przestaną być potrzebne jeżeli w parku pojawią się ludzie, zatem by zwiększyć bezpieczeństwo należy zwiększyć ilość atrakcji przyciągających mieszkańców miasta.
- 32) Podczas kreowania koncepcji szczególną uwagę należy zwrócić na funkcję rekreacyjno – sportową. Wyznaczenie miejsc do aktywnego spędzania czasu, które przyciągną ludzi w każdym wieku, zwłaszcza że w pobliżu znajduje się szkoła. Nie oznacza to oczywiście, że cały park ma się stać olbrzymim boiskiem dla młodzieży szkolnej, lecz wyznaczenie takiej strefy będzie korzyścią dla uczniów i młodzieży okolicznych osiedli. Ważnym aspektem jest oświetlenie. Zaprojektowanie iluminacji w ciekawy sposób nie tylko zwiększy walory estetyczne parku, ale również poprawi poczucie bezpieczeństwa.
- 33) Interesującym przedsięwzięciem byłoby połączenie obszaru parku z trasą rowerową prowadzącą nad Zalew Zembrzycki, dzięki temu park zyskałby nowych użytkowników. Poczucie bezpieczeństwa można zwiększyć poprzez wprowadzenie dużych otwartych przestrzeni. Tworzenie parku w idei ogrodu jordanowskiego zaspokoiłoby potrzeby szkoły i innych użytkowników.

Kolejnym etapem konsultacji będą warsztaty, które odbędą się w dniach: 28 listopada, 5 grudnia i 12 grudnia 2011 r. w Szkole Podstawowej nr 20 przy Al. Piłsudskiego 26 w Lublinie.

Sprawozdanie opracowała: Magdalena Kusiak

Nagranie wykonał: Piotr Skrzypczak (Stowarzyszenie Homo Faber)